

[Formanden]

dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 58:

Forslag til folketingsbeslutning om en selvstændig og uafhængig børneombudsinstitution.
Af Jytte Andersen (S) m.fl.
(Fremsat 19/11 86).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som det er nævnt i bemærkningerne til forslaget, er der tidligere fremsat et tilsvarende forslag, og det har været behandlet i folketingsåret 1985-86. Der blev i samme Folketingsår behandlet et forslag fra et andet parti end forslagsstillernes, nemlig fra VS, om et børneombud.

Under førstebehandlingerne den 8. november 1985 og 17. januar 1986 af de to tidligere beslutningsforslag redegjorde jeg for de grunde, som gør, at jeg må stille mig skeptisk over for, om en sådan central institution vil være egnet til at forbedre børns vilkår. For det er jo det, det går ud på for os alle sammen: at gøre, hvad vi kan for at forbedre børnenes vilkår. Hvis det er det spørgsmål, der stilles, om vi vil være med til det, tror jeg, jeg kan sige, at det vil vi vel alle.

Man bør sikre børn de bedst mulige vilkår, ikke blot hvad angår de materielle goder, men også hvad angår børns og unges livskvalitet i en bredere forstand.

De økonomiske vilkår er af stor betydning, men den følelsesmæssige og opdragelsesmæssige udvikling af de unge er af langt større betydning, og derfor kan jeg være enig med forslagsstillerne om, at vi må passe på ikke at forsømme denne side, selv om det jo nok i dag er det vanskeligste at få tid til for mange forældre.

Men jeg tror ikke, at den fremgangsmåde, man her vælger med en børneombudsinstitution, er den rigtige med hensyn til at opnå den støtte til børnene, som vi gerne alle sammen vil virke for.

Som jeg har givet udtryk for, tror jeg ikke, at en central institution vil være det rette middel til at forbedre børnenes situation. Efter min opfattelse er det de lokale myndigheder og institutioner, der er bedst egnede til at varetage børnenes interesser. Det er dem, der er nær på, og som kan følge begivenhederne. Det er vel også de steder, man kan forvente at børnene har størst tillid til.

Og i dag gøres der jo allerede et stort arbejde i lokalsamfundene for at forbedre vilkårene for børnene, ikke blot af medarbejderne i skolerne, fritidshjemmene osv., men også af de mange, som ved siden af deres øvrige arbejde ofrer tid og kræfter på at give børn og unge værdifulde oplevelser. Det sker i idrætsforeninger, i spejderorganisationer og andre steder, hvor man har med børn at gøre og gør en stor indsats for, at børnene kan få en god tilværelse.

Jeg synes, at vi på den kriminalpolitiske konference, som regeringen afholdt i oktober måned, fik et godt indtryk af, hvor omfattende aktiviteter der udføres specielt for børn og unge i de lokale samfund. Jeg mener, vi bør fortsætte udbygningen i det lokale samfund frem for at oprette en ny central myndighed, som jeg er bange for ikke vil kunne få den nødvendige nære kontakt med de unges problemer.

Jeg har også tidligere peget på risikoen for, at oprettelsen af konkurrerende ombudsinstitutioner på specielle områder kan svække den autoritet, som Folketingets ombudsmand har og bør have. Jeg har fortsat denne betænkelighed ved forslaget.

Jeg har i øvrigt mærket mig, at forslagsstillerne tænker sig, at en børneombudsinstitution skal have en videre kompetence i forhold til kommunalbestyrelser og amtsråd end den, Folketinget har fundet det rigtigt at tillægge Folketingets ombudsmand. Jeg må sige, at det kan forekomme mig lidt besynderligt, at man her skulle gå længere med beføjelser, end det er sket i forhold til Folketingets ombudsmand.

Jeg kan altså ikke anbefale forslaget, som det foreligger her.

Helge Adam Møller (KF):

Det er jo et langt og svært ord: børneombudsinstitution. Man må håbe, at børnene

Helge Adam Møller]

kan lære at stove til det, hvis de får brug for det.

Hvis jeg skulle sætte en overskrift på den debat, vi nu skal have om B 58, skulle det være, at problemer løses ikke – og jeg gentager: problemer løses *ikke* – ved, at der oprettes flere offentlige institutioner. Og hvorfor siger jeg det? Det siger jeg på trods af, at der, når man læser forslaget, umiddelbart er en del gode intentioner i det. Der står, at denne ombudsinstitution skal værne om børnenes rettigheder. Der står også, at lederen af institutionen skal fremme børns interesser i samfundet. Hun skal vurdere børns og unges opvækst og levevilkår, hun skal analysere levevilkårene for børn og unge, og hun skal medvirke til oplysning og debat om børns vilkår. Det er bare nogle af tingene. Der er adskillig flere sætninger, der fortæller om formålet og ideen.

Men så vil jeg godt stille spørgsmålet: tror man da, at et børneombud, sådan en institution med 10, 15 eller 20 embedsmænd og embedskvinder og et antal medarbejdere placeret centralt, eksempelvis her i København, er bedst egnet til at varetage børns og unges interesser? Jeg tror det ikke.

Alle de opgaver, som jeg beskrev indledningsvis, og som står nævnt i forslaget, er jo opgaver, som ligger et meget, meget stort antal danskere på sinde. Jeg tænker på børnenes forældre, jeg tænker på fodboldlederen, spejderlederen, skolelæreren, pædagogen i vuggestuen, i børnehaven, på fritidshjemmet, bedsteforældrene, oldeforældrene – sådan nogle har man søreme også i dag, hvis man bare er hurtig nok! Der er altså en lang række mennesker, som er optaget af disse problemer, og jeg mener, at disse mennesker er langt bedre egnede til at klare dem end en stor, fin offentlig institution placeret centralt i København.

De mennesker, jeg omtalte, er jo ganske mange, det er mere end halvdelen af landets befolkning; løst sammentalt er det 3 millioner mennesker, der til daglig beskæftiger sig med børns dagligdag og forsøger, hver ud fra sine forudsætninger, at skabe en tilværelse, der er så god som overhovedet muligt for det barn eller de børn, som de specielt har tilknytning til. Og så kunne vi oven i de 3 millioner lægge 5.000 ekstra. Jeg tænker på de 179 folketingsmedlemmer og alle vore kommunalrådsmedlemmer; de beskæftiger sig jo

også alle sammen både gennem lovgivningsarbejdet og gennem det arbejde, der foregår ude i de kommunale råd, når de skal beslutte, hvor der skal bygges cykelstier, nye institutioner, nye skoler, med børns dagligdag.

Jeg finder det altså ikke hensigtsmæssigt med en central børneombudsinstitution. Jeg synes, der er meget mere perspektiv og idé i det, som i hvert fald én dansk kommune af de næsten 200, vi har, har gjort: den har selv lavet en lille skræddersyet institution, børneombudsinstitution, der passer til netop den kommune, således at børnene og de unge kan henvende sig til en lokal, og det vil sige, at i Skagen kan man gå til Skagen, man skal ikke til København. Det synes jeg der er langt mere perspektiv i, og det er op til den enkelte kommune at finde ud af, om det er en god idé.

Jeg føler også – som det næstsidste – at det er en utrolig vanskelig, for ikke at sige umulig, opgave, at børneombudsinstitutionen skal udtale sig om de forskellige lovforslag, der omhandler børns og unges levevilkår. Det står der også. Hvad skal den stakkels kvinde eller mand sige, som får adoptionsloven, folkeskoleloven, loven om fælles forældremyndighed osv.? Vi har jo alle sammen i Folketinget – hver ud fra sin overbevisning om, hvad der vil være bedst for børn og unge – afgivet vores stemme, men vi må alligevel konstatere, at den ene halvdel har stemt for og den anden halvdel imod, og så er der et par stykker fra det parti, der tit ikke ved, hvad det skal stemme. Det vil sige, at vi har alle holdninger – og hvad skal den stakkels børneombudsleder så gøre?

Kort sagt: vi er skeptiske over for en central institution, og vi kan af den grund ikke støtte forslaget om et børneombud. Men vi vil godt være med til i retsudvalget at drøfte, om nogle af de problemer, man nævner i forslaget, kan løses på en bedre og mere hensigtsmæssig måde, end det sker i øjeblikket.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det er som allerede nævnt en sag, vi har drøftet flere gange, og jeg skal derfor på Venstres vegne gøre det ganske kort. Indledningsvis skal jeg henvise til, hvad jeg har sagt under tidligere behandlinger.

I Venstre prioriterer vi familiens trivsel meget højt. Vi finder, at familien er funda-

[Birthe Rønn Hornbech]

mentet i det danske samfund, men vi finder ikke, at en central ombudsmand kan gavne familielivet. Vi ville hellere bruge ressourcerne på at give forældrene mulighed for at få mere tid til deres børn.

Hvis det i en familie er nødvendigt, at offentlige instanser træder til med råd og dåd, tror vi mere på, at problemerne kan løses lokalt, sådan som det jo også allerede gøres, og jeg mener, man skal fremhæve, at der ydes en vældig indsats i skoler, børnehaver, socialforvaltning osv.

Jeg vil godt benytte lejligheden til, som justitsministeren også gjorde det, at udtrykke påskønnelse af det store arbejde, der gøres i lokale frivillige organisationer.

Endelig er vi i Venstre betænkelige ved at få en konkurrerende ombudsmandsinstitution i forhold til den, vi har i forvejen.

Venstre kan altså ikke støtte forslaget.

Carsten Andersen (SF):

Vi har tidligere debatteret ombudsinstitutionen eller børne- og ungdomsrådet her i Tinget, og hver gang har der lydt positive røster om løsning af børns problemer, men der har ikke været vilje og evne til at finde en vej dertil. Det blev da også sagt af såvel de Konservatives som Venstres ordførere her, at børns problemer nok løses bedst derhjemme, og at man hellere skal prioritere sådan, at der bliver mere tid for forældrene, end satse på at få oprettet en central institution, som tager sig af børns problemer.

Det er jo en fin måde at vende tingene på hovedet på og få det til at se ud, som om børneombudsinstitutionen, den centrale rådgivningsinstitution, ville tage tid fra forældrene til at lave disse ting. Det er en meget fin måde at snakke sig uden om de meget alvorlige problemer på, som børnene står over for.

At der er behov for en institution, som vil virke til bedring af børns forhold, vidner nyhedsmedierne næsten daglig om. Vi får at vide, at børn henvender sig til en bred vifte af offentlige institutioner – lige fra skadestuer over psykiatriske afdelinger til radio-programmer – for at få hjælp til løsning af deres ulykkelige situation.

Vold imod børn fra såvel forældre som samleverer ser vi og hører vi om gang på gang. Ofte er det begrundet i forældrenes mere eller mindre håbløse situation. Børn er

i dag heldigvis i stand til at fortælle voksne om deres dårlige forhold, og det er de blevet i stand til på grund af den frie og mere demokratiske opdragelsesfacon, som vi også har i skolerne, men de voksne, som skal høre på dem, har jo ikke været udsat for den og er derfor i ringere stand til at høre og forstå, hvad det er, børnene siger. Vi er dårlige til at lytte, vi er dårlige til at forstå, og vi er dårlige til at handle derefter.

Man taler i politiske sammenhænge oftest om, at der skal lig på bordet, for at politikere kan forstå en sags alvorlige natur. Vi har børn og unge, der begår selvmord, og vi har børn, der bliver slået ihjel af deres forældre, fordi disse er i en uhyre dårlig social situation.

Ja, disse makabre historier kunne fortsætte, men kan al den snak ikke snart resultere i nogle mere håndgribelige ting, så vi frem for måske at give noget mere tid til forældrene kan snakke om at få en bred, folkelig oplysning og nogle brede initiativer, der bedrer børnenes situation?

Vi kan altså støtte Socialdemokraternes intentioner i forslaget om en børneombudsinstitution.

Vi har selv fremsat et forslag, der omhandler den samme problematik, men det er noget forskelligt fra Socialdemokraternes. Vi er ikke enige i, at ombudet skal være en ankeinstitution. Vi har en ankeinstitution, men den fungerer efter vores opfattelse ikke særlig godt. Den er bureaukratisk, stiv og overhovedet ikke børnevenlig. Ja, hvem ved, om de overhovedet tænker på børns tilstand derude? Men det er vores opfatelse, at en ny ankeinstitution let vil kunne falde i samme juristerifælde som den nuværende ankeinstitution.

Vi mener, at børne- og ungdomsrådet skal være en skarp kritiker af ankeinstitutionen. Kan og vil den tage sig af børns og unges problemer? Vi mener også, at børne- og ungdomsrådet, børneombudsinstitutionen, skal være kritisk over for kommunernes tilbud til børn og unge. Kommunerne ofrer meget tid og bureaukrati på at tilfredsstille kommunalrevisorer, men efter vores mening bør kommunerne nu omprioritere, således at de ofrer megen tid og mange kræfter på at efterleve et børne- og ungdomsråds anvisninger om nogle positive tiltag over for børn og unge, så de alt for høje anbringelsesantal kan kom-

[Carsten Andersen]

me ned og der tilbydes nogle miljøaktiviteter i børnenes egne omgivelser. Derfor savner vi bl.a. en rådgivningsinstitution i Socialdemokratiets forslag.

Et tredje punkt, vi er lidt uenige med Socialdemokraterne om, er forskningen. Vi er ikke helt trygge ved, at forskningen alene skal være lagt ud på Danmarks Lærerhøjskole. Vi ved, det var en gevinst, at vi fik forskningen oprettet derude, men børn og unge er ikke kun et undervisningsproblem, og deres liv skal ikke ansues ud fra folkeskolen alene, sådan som vi allerede er godt i gang med. Vi kalder jo nu børn for børn i indskolingsalderen, førskolealderen, skolealderen og efter-skolealderen. Børn er noget andet end objekter for et skolevæsen og nogle brikker i, hvordan man får udnyttet skolelokalerne i alle dagtimerne. Det er vores opfattelse, at børneforskning skal omfatte et bredt område: kultur, trafik medier, reklamer, fritid, uddannelse, kriminalitet, seksualitet og meget, meget mere.

Forskningen skal deles ud til dem, der har med børn at gøre, men skal koordineres fra et institut med forskningserfaringer under ledelse af et børne- og ungdomsråd.

I disse to punkter er vi stort set enige, og jeg håber, at vi efter valget vil være i stand til at fremlægge et fællesforslag, som vi jo egentlig var på vej til i denne samling.

Aase Olesen (RV):

Det Radikale Venstres melding på dette område kan man finde i Folketingets forhandlinger fra den 8. november 1985 og den 17. januar 1986.

Første gang, i forbindelse med VS' forslag om en egentlig børneombudsmand, sagde jeg på partiets vegne, at vi var bekymrede ved at udvande ombudsbegrebet, og det står stadig væk til troende. Vi mener, det er vigtigt at fastholde, at ombudsmanden som sådan er et begreb, som ikke kan bruges på alle mulige områder. Det er blevet kendt verden over i præcis den forbindelse, det i dag fungerer i i Danmark, og det mener vi er vigtigt at fastholde.

Derudover meldte jeg, at vores generelle syn på en central klageinstans er, at vi ikke tror på, at en central klageinstans kan løse nogen problemer for nogle enkeltbørn, og den melding fik Socialdemokratiet også sidst,

da de fremsatte forslag om en central klageinstans. Derimod sagde jeg, at vi var positive over for anden del af Socialdemokratiets tidligere forslag, nemlig om de lokale initiativer i forbindelse med oprettelse af centrale børnerådgivningskontorer, børnekontakter, eller hvad man kan finde på at kalde dem.

Det forslag, som nu er fremsat, handler alene om den centrale ombudsmandsinstitution, og på den har vores syn ikke ændret sig, for så vidt som vi ikke tror på en central klageinstans. Jeg sagde under de tidligere debatter her i Folketinget, at vi mener, der kan være behov for løbende videnindsamling på dette område og for at have en høringsinstans, herunder også gerne en instans, som årligt udsender beretninger om, hvad der er foregået. Men vi ønsker ikke denne funktion koblet sammen med en central klageinstans. Det er tilsyneladende heller ikke taget med i beslutningsforslag B 58, men når man så læser bemærkningerne, er det der alligevel, og derfor bliver vi nødt til at spørge: hvad er det egentlig, Socialdemokratiet foreslår? Er det et klageorgan, eller er det ikke?

Og så vil jeg i øvrigt spørge: hvem eller hvad er dette børneombud? Er det en enkelt person, som ved hjælp af et sekretariat og en eller anden embedsmandsgruppe udfører et arbejde, eller hvad har man forestillet sig? Er det en dommer? Er det en faglig ekspert, eller hvad er det? Og hvem skal det i øvrigt sortere under? Der står, det skal være en selvstændig og uafhængig institution, men vi ved jo alle, at vi har haft store problemer i forbindelse med Teknologinævnet og det forslag, vi har liggende om et etisk råd, med at få oprettet selvstændige organer. Alt det melder forslaget ingenting om.

Vi skal på torsdag have en debat om socialministerens børneredegørelse og herunder også om de forskellige udvalgsarbejder, som regeringen påtænker. Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi da holder fast i, at det, man ønsker på dette område, er, at man fra fagligt hold og også fra embedsmandshold gør op, hvad det er for nogle problemer, man samlet står med, og herunder får en prioritering.

Vi er altså ikke på nogen måde modstandere af, at man samler viden centralt, det har vi meldt fra første hold, men vi er ikke overbevist om, at det skal ske i form af en egentlig ombudsinstitution. Det, det handler om på næsten alle områder, når vi snakker om

[Aase Olesen]

socialpolitik og ikke mindst om børnepolitik, er at gå på tværs af sektorer og på tværs af organisationer, og jeg ved ikke, om det er specielt udtrykt i dette forslag, men det er i hvert fald den linje, vi vil lægge i debatten på torsdag.

Birgith Mogensen (CD):

Det er ikke første gang, vi her i salen skal tage stilling til, om der skal oprettes en børneombudsinstitution. Et lignende forslag fremsatte VS i sidste samling, og selv om der er gået et år, har ideen ikke vundet tilslutning i CD og gør det nok heller ikke.

I CD vil vi bestemt være med til at hjælpe de børnefamilier, som har behov for det, men vi tror afgjort ikke, at vejen går via en ombudsinstitution. Faktisk har vi i dag en temmelig stor viden om børn, og vi bruger den og vil blive endnu bedre til at bruge den fremover. I CD er vi desuden bange for, at der går inflation i ombudsbegrebet. Nedsættes der et for børn, er der mange grupper i vores samfund, som med samme ret kan fordrø også at få en ombudsinstitution, som skal varetage deres interesser.

Desuden vil jeg mene, at de penge, det vil koste at drive en sådan institution, kan gives bedre ud og komme børn og voksne til gavn på en helt anden led.

CD kan af fornævnte grunde ikke tilslutte sig dette forslag, og vi tror ikke, det er på den måde, børnefamilierne hjælpes til en bedre hverdag.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan ikke medvirke til dette forslag; vi har jo tidligere debatteret emnet. En instans, der skal sidde fjernt fra, hvor problemerne findes, mener vi absolut ikke kan være det rigtige.

Kristeligt Folkeparti betragter børnene som forældrenes opgave og ansvar, og det vil sige, at når man skal hjælpe børnene, må man satse på så vidt muligt at hjælpe hele familien. Vi mener, at det er en af de ting, der må lægges vægt på i de kommende år, at man ikke ser børnenes problemer isoleret. Vi har jo netop nu fået en redegørelse om, at der er mange børn i Danmark, der ikke har det godt; de allerfleste har det måske materielt godt, men der er mange børn, der ikke har det godt på andre måder, bl.a. psykisk.

Det, børnene sukker mest efter, er kontakt med voksne. Man kan ikke bare spise børn af med gaver. Det, de har brug for, er, at nogle holder af dem og tager sig af dem, og det vil være meget svært for en børneombudsmand langt væk at skule sidde og sige, hvad årsagen er til de problemer, der er opstået i den og den familie, og komme med nogle forslag. Desuden ved vi godt, at forskellige politiske partier har forskellige holdninger vedrørende børn og familie. Hvordan skulle sådan en børneombudsmand kunne sige, at det er de veje, man skal gå?

Kristeligt Folkeparti mener, at det må være ude i det nære samfund, i kommunen, man må prøve på at hjælpe familierne og børnene gennem alle de tilbud, man har. Her kunne man jo også styrke f.eks. det frivillige arbejde, som gøres af forskellige organisationer, et mægtigt dygtigt stykke arbejde. Man kunne hjælpe, hvis der opstår problemer. Bl.a. ved vi, at der er mange enlige forsørgere, og hvis man ser, hvilke problemer der er, om der er økonomiske grunde til, at børnene ikke kan deltage i fodbold eller lignende, kunne man få klaret den slags.

Jeg tror, at mange problemer kunne klares derude. Men vi må ikke glemme, at dér, hvor der virkelig er de alvorlige problemer med vold og lignende, er det helt andre ting der skal til. Vi må heller ikke glemme, at selv om mange børn måske har det dårligt, holder de af deres far og mor, også selv om de, set med vores øjne måske, er det, vi vil kalde dårlige forældre. Derfor er det meget vigtigt, at vi, når vi skal løse problemerne, får løst dem af nogle, der er tæt på, og som har mulighed for at kunne gribe det an på den rigtige måde. Derfor håber Kristeligt Folkeparti også, at man gennem både børneredegørelsen og den debat, der skal være, virkelig vil prøve at se, hvad der er bedst for børnene. Det siger vi så mange gange, men spørgsmålet er, om vi prioriterer rigtigt. Det er, som om der ikke rigtig er plads til børnene i vores samfund. Både far og mor skal realisere sig selv, og deres hverdag er vigtig – det er den også. Men børnene er på mange måder blevet overflødige. Hvis vi virkelig skal have bedre forhold for børnene, må de med ind i familien, have deres ansvar og opgaver i familien og føle deres betydning som hørende til dér. Jeg tror, der er virkelig mange ting, som man kunne tage fat på, og som ville kunne løse

[Inger Stilling Pedersen]

mange problemer hen ad vejen. Vi vender nok tilbage til det senere og håber, vi kan finde ud af, hvad der er bedst for børnene, og da vil vi igen prioritere: det må blive et spørgsmål om hele familien.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg var egentlig meget enig med den sidste ordfører, men hvis regeringspartierne virkelig ønskede at gøre noget for børnefamilierne, gjorde de det sådan, at det ikke var piskende nødvendigt for begge forældre at skulle ud på arbejdsmarkedet. Det er synd og skam, som fru Inger Stilling Pedersen var inde på, at det er ved for manges vedkommende at være en hæmsko at have småbørn, at det egentlig er lidt besværligt, for man skal jo passe sit arbejde for at tjene hjem til de skatter og afgifter, som skal betales i dette samfund. Det synes jeg ville være noget for regeringspartierne at gå ind i. Jeg synes faktisk, det ville være en ganske god løsning.

Men med hensyn til Socialdemokratiets forslag kan vi, ligesom tilfældet har været de andre gange, det har været behandlet i Folketinget, absolut ikke støtte det. Vi mener ikke, at der er behov for det omsvøbsdepartement, som det bliver. I parentes bemærket er Fremskridtspartiet jo også imod den almindelige ombudsmand, så en børneombudsmand synes vi slet slet ikke vi kan gå ind for. Det er garanteret også økonomisk meget dyrt. Der er ikke rigtig sat tal på, hvor meget denne institution kommer til at koste, og da vi også kan slå fast, at det absolut ikke vil hjælpe på noget som helst, er Fremskridtspartiet naturligvis imod.

Tinning (VS):

Som andre har været inde på, er det ikke første gang, vi diskuterer sådan en børneombudsinstitution eller noget, der ligner. Jeg vil egentlig godt starte med at gå 5 år og 8 dage tilbage.

For 5 år og 8 dage siden fremsatte VS et forslag om børns rettigheder og sikkerhed. Det var en del af en mere omfattende børnepolitisk pakke, som omfattede et hav af forslag, som jeg ikke skal gennemgå nu. Forslaget om børns rettigheder og sikkerhed omfattede 9 forskellige forslag, og dem skal jeg heller ikke gennemgå alle sammen, men det ene drejede sig om at sikre en videreførelse

af Børnekommissionens sekretariat som en uafhængig institution med opgaver svarende til den norske børneombudsmands efter retningslinjer som angivet i bemærkningerne.

I bemærkningerne siger vi begrundende – og jeg citerer fra beslutningsforslag nr. B 4, januar 1982:

»Beslutningen om at nedsætte en børnekommission var udtryk for erkendelse af, at der var behov for en grundig og bredspektret undersøgelse af børns (og børnefamiliers) vilkår med henblik på forslag om forbedringer.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at der er behov for et løbende arbejde af denne art, at det vil være lettest at fortsætte det på det grundlag, der allerede er tilvejebragt under de 5 års kommissionsarbejde, og at det vil indebære spild af viden og ekspertise, hvis der ikke nu skabes mulighed for kontinuitet i dette arbejde.

Vi går ud fra, at hvis der ikke træffes beslutning om andet, så opløses ikke bare kommissionen, men også dens sekretariat, og der vil ikke være nogen instans, som løbende, tværfagligt og bredspektret har til opgave at følge børns vilkår, at påpege konsekvenser af ny lovgivning ud fra denne særlige synsvinkel og at rejse debat om børnepolitikken i det hele taget, før man om 20 år ser sig nødsaget til igen at nedsætte en børnekommission, som så må starte på bar bund.

Forslagsstillerne finder det langt mere hensigtsmæssigt at få etableret en permanent instans med sådanne opgaver.«

Der er to grunde til den meget lange gennemgang af begrundelsen for VS' forslag dengang.

Den ene er, at det var og er et fremragende forslag. Det kan selvfølgelig ikke helt lade sig gøre, fordi det jo er lykkedes i mellemtiden at få nedlagt Børnekommissionens sekretariat. Det er lykkedes i mellemtiden faktisk at præstere et ret stort spild af viden og ekspertise. Det er der ikke noget at gøre ved nu.

Den anden grund til, at det stadig er et fremragende forslag, er, at det kommer uden om de indvendinger, som bl.a. fru Aase Olsen rejste, nemlig, at vi ikke kan lide denne devaluering af ombudsinstitutionen eller ombudsmandsbegrebet, eller hvad man nu vil. Jeg vil godt lige referere til de opgaver, den norske børneombudsmand har, men det er jo

[Tinning]

ikke det samme som med det, der tales om her, en central børneombudsinstitution.

Opgaverne skulle være enten af egen drift eller som høringsinstans at varetage børns interesser i sammenhæng med planlægning og undersøgelser, at følge med i, at lovgivningen til værn om børns rettigheder bliver fulgt, at foreslå initiativer, som kan styrke børns retssikkerhed, at fremme forslag og initiativer, som kan løse eller forebygge konflikter mellem børn og samfundet i øvrigt, og at følge med i, at der gives tilstrækkelig information til det offentlige og private om børns rettigheder og om initiativer, de har behov for.

Det er altså ikke en central klageinstans, men derimod en instans, som kan bidrage til at sætte børns levevilkår, børns rettigheder i det her samfund helt centralt på dagsordenen. Det er jo det, vi har brug for, nemlig at få styrket hele diskussionen om børnenes rettigheder og vilkår i det her samfund på en måde, så der i højere grad handles, som om det her var et samfund, hvor der faktisk er børn, vi mener skal have et ordentligt liv.

Det er jo rigtigt, at i oktober måned 1985 har VS fremsat et forslag om en børneombudsinstitution, men det er stadig væk heller ikke i dette tilfælde noget centralt klageorgan. Socialdemokraterne var, det var vist i 1986, eller også var det i 1985, ude første gang og er nu ude én gang til.

På baggrund af det, jeg har sagt, er det nok klart, at vi under udvalgsarbejdet går ind med en meget positiv grundholdning, som handler om at få gjort noget, som sikrer, at vi får en eller anden instans, der kan gøre diskussionen om ordentlige levevilkår for børn mere central. Men det er nok lige så klart, at en del af den kritik, andre har rettet, er vi enige i. Jeg vil nøjes med at nævne ét punkt.

Man siger, temmelig bombastisk synes jeg, i Socialdemokratiets forslag i pind 3:

»Institutionen skal udtale sig vedrørende lovinitiativer, udbygningsplaner og alle vigtige områder, hvor barnets interesser berøres.«

Jeg tror, at meningen formentlig er god nok. Når man kommer til virkeligheden, vil man sige: selvfølgelig skal de da ikke udtale sig om alle vigtige områder, hvor barnets interesser berøres, for det kan de ikke overkomme alligevel, og der kan være mange andre fornuftige ting, de skal. Dette skal for-

stås sådan, at de skal prioritere, så de sådan set ikke gør det, der står, og hvis det er meningen, er det jo godt nok. Så kan man på den anden side lige så godt skrive det lidt anderledes.

Men som sagt: der lå et fremragende forslag fra VS for 5 år og 8 dage siden, og det er der bestemt grund til at hive frem i lyset igen, og lad os så gøre noget i fællesskab, uanset hvem der lægger navn til det.

Qvist Jørgensen (S):

Det, der kalder mig frem, er, at jeg er blevet lidt nedslået. To store organisationer, for det første Børnesagens Fællesråd, der repræsenterer 12 landsdækkende organisationer og varetager interesser for mere end 200.000 børn og unge i dette land, har udtalt sig i spørgsmålet om en børneombudsinstitution. På samme måde har Daginstitutionernes Landsorganisation, der er interesseorganisation for mere end 56.000 børn, mere end 1.300 daginstitutioner, udtalt sig positivt og bakker tankerne om en børneombudsinstitution op.

Derfor er det meget nedslående at iagttagelse, at ingen af de borgerlige ordførere vedrørende dette forslag har fundet det ulejligheden værd at nævne, måske endda positivt, disse henvendelser.

Jeg vil gerne citere fra Børnesagens Fællesråds henvendelse, hvor de i sidste afsnit siger:

»Børnesagens Fællesråd skal derfor endnu en gang opfordre Folketinget til, at der snarest åbnes mulighed for, at en børneombudsinstitution bliver en realitet, og vi deltager gerne i udvalgsarbejdet herom.«

Jeg kan ikke rigtig forstå, hvorfor de borgerlige ordførere ikke har haft lyst til at medinddrage disse forslag fra f.eks. Børnesagens Fællesråd.

Jytte Andersen (S):

Jeg kan desværre ikke konstatere, at der er politisk flertal for forslaget, som det ligger på bordet.

Jeg vil godt komme med to synspunkter, som ikke har været oppe i debatten.

Det ene er, at der i socialministerens redogørelse er lagt op til, at der bliver nedsat et tværministerielt udvalg med henblik på en bedre koordinering af de lovinitiativer, som regeringen har på bedding. Det er et af de

[Jytte Andersen]

forslag, vi meget gerne vil støtte, og uden at tage forskud på torsdagens debat vil jeg sige, at vi synes, det er meget vigtigt, også som et supplement til en børneombudsinstitution af en mindre størrelse, at man har et tværministerielt udvalg, som koordinerer indadtil mellem regeringen og ombudet, og som er debat-skabende og sikrer en koordinering af de synspunkter, der kunne komme fra børneorganisationer, som kunne være debatskabende, opsamle viden og sprede viden om børns forhold.

Det er nogle af de ting, jeg ville opfordre til at partierne tog med i overvejelserne i forhold til debatten her på torsdag.

Det er, som det er blevet sagt, en genfremsettelse, og når forslaget har ændret form, hænger det sammen med, at vi ved det første forslag mødte megen kritik af, at der var børneforskning på, at der var rådgivningsinstitutioner på, osv. Det er en kritik, som vi, da vi havde arbejdet det igennem, var enige i, fordi børnerådgivning og familierådgivning skal ligge så tæt ved nærmiljøerne, hvor folk bor og lever, hvor børnene er, som overhovedet muligt. Her så vi altså ikke nogen grund til ud over den markering, der er i bemærkningerne, at sige, at de rådgivningsmuligheder, der er i dag, skal styrkes.

Vi har også taget den forankring, som børneforskningen har behov for, ud af selve forslaget og har antydnet, at der er nogle overvejelser i Undervisningsministeriet. Men jeg vil godt sige – det er til hr. Carsten Andersen – at vi ikke 100 pct. har lagt os fast på, hvor børneforskningen skal være. Det synes jeg vi skulle snakke om i udvalget. Det er alene en antydning af, at der på et tidspunkt – det er snart et par år siden – har været foretaget nogle overvejelser i Undervisningsministeriet, som vi altså henviser til. Vi synes, det er vigtigt at få de overvejelser tilendebragt så hurtigt som muligt og finde et sted, hvor børneforskningen kan være forankret.

Justitsministeren pegede på en skepsis over for en centralinstitution. Jeg har nævnt, at vi ser en centralinstitution ikke som en modsætning til det tværministerielle udvalg. Det kunne være en inspiration til, at der i flere kommuner end i det par kommuner, hvor det sker i øjeblikket, blev igangsat en proces, hvor man oprettede lokale børnekontakter eller lokale børneombud, eller hvad man nu kan drage af erfaringer fra Hirtshals

og fra Ballerup, hvor det fungerer ganske udmærket.

Her ser vi altså ikke nogen modsætning i forhold til en mindre, central enhed, som kan være inspirerende i forhold til en lokal udvikling. Der er altså ikke tale om et enten-eller, men om et både-og.

Når man sidder og lytter til, hvad hr. Helge Adam Møller siger, hvor mange der vil tage hensyn til børns tarv, hvor mange der er enige i, at børn skal have det godt, så undrer det én, at vi får præsenteret den ene undersøgelse efter den anden, hvoraf det faktisk fremgår, at børn ikke har det særlig godt. Med alle de fortalere for børn, der er, som hr. Helge Adam Møller har tiltro til, skulle børn have det ganske vidunderligt. Det har de altså ikke, fordi deres synspunkter ikke kan kanaliseres igennem partier, som andre borgeres synspunkter kan. Børn har ikke nogen, der på deres vegne, og på deres vegne alene, kan tage til orde i forhold til en given lovgivning.

Hvis vi sammenligner med Ligestillingsrådet, er der almindelig, bred enighed om her i Folketinget, at lovgivning, der har med ligestilling at gøre, skal til høring hos Ligestillingsrådet. Her er der altså tale om nogenlunde samme proces, som man kunne forestille sig omkring børneombudet.

Men hr. Helge Adam Møller kom sådan set selv med svaret: til trods for alle disse mange gode folk, spejderorganisationer og pædagoger og forældre naturligvis først og fremmest, bedsteforældre og oldeforældre, så er årsagen til, at børn ikke har det godt i dag, vel, at det ikke afspejler enighed om de prioriteringer, man skal lave, for at børns vilkår forbedres. Den politiske uenighed slår stærkt igennem, og det gør den desværre også vedrørende dette forslag, så jeg tror nok, hr. Helge Adam Møller, at de mange gode kræfter desværre ikke får mulighed for at slå så stærkt igennem, som i hvert fald Socialdemokratiet gerne ville have de skulle slå igennem.

Fru Birthe Rønn Hornbech lægger også megen vægt på, at det lokale arbejde styrkes. Det er vi enige med fru Birthe Rønn Hornbech i, men det er stort set også det eneste, vi er enige med fru Birthe Rønn Hornbech i med hensyn til hendes argumentation.

Hr. Carsten Andersen: rådgivningscentret mangler; det har jeg knyttet en kommentar

[Jytte Andersen]

til. Jeg tror, det er vigtigt, at det ligger i amtsregi, gerne helt ude lokalt, og det er baggrunden for, at vi har taget det ud.

Forskningen har jeg også kommenteret. Vi er ikke låst fast i forhold til en forankring, men vi synes faktisk, det er på tide, at noget sker.

Fru Aase Olesen havde en række spørgsmål og nogle kritiske kommentarer i forhold til den central klageinstans, og det er der også andre ordførere der har været skeptiske over for.

Nu er børneombudsinstitutionen andet og mere end en klageinstans. Det er i høj grad en instans, som skal påvirke med synspunkter og gerne må se helt enøjet på en given lovgivning, en given planlægning, enøjet i forhold til børns tarv, i forhold til at styrke børns stilling og i forhold til at forbedre børns stilling.

Jeg vil da godt sige her, at hvis det er afgørende for radikal støtte, at man tager den centrale klageinstans og påtaleret ud, så skal det ikke komme an på det, så er vi i hvert tilfælde klar til at snakke om det. Det er ikke det, der er afgørende i forslaget. Vi har taget det med, fordi vi synes, det er vigtigt, men det andet er faktisk mere vigtigt, så dér vil jeg godt tilkendegive en åben holdning.

Så spørger fru Aase Olesen: hvad skal det være for en person? Vi har ikke lagt os fast på, hvad det skal være for en person. Det kunne f.eks. være en person, som nu Børnesagens Fællesråd har anbefalet, en, der er bredt fagligt funderet, en børnekyndig. Om det skal være den ene eller den anden faggruppes ombud, synes vi ikke er afgørende. Vi synes, det er afgørende, at det er en, der har brede kvalifikationer til at vurdere børns behov.

Fru Inger Stilling Pedersen fra Kristeligt Folkeparti havde nogle meget positive og venlige synspunkter om, hvor vigtigt det er, at vi forbedrer børns vilkår, og sagde, at der er mange ting, vi kan tage fat på. Jeg er meget spændt på, eller rettere sagt: Socialdemokratiet er meget spændt på, hvornår vi når til det forslag, hvor Kristeligt Folkeparti siger: ja, her kan vi tage fat. Uanset hvilke forslag om at forbedre børns vilkår der kommer, siger fru Inger Stilling Pedersen: det er ikke lige det, vi skal have fat i, men der er mange andre ting, vi skal have fat i.

Hvornår kommer fru Inger Stilling Pedersen på Kristeligt Folkepartis vegne selv med nogle konkrete forslag, vi her i Folketinget kan tage stilling til? Tilsyneladende er vi enige om, at der skal ske nogle forbedringer med hensyn til børns opvækstvilkår. Det er altså en efterlysning til Kristeligt Folkeparti: hvornår kommer de konkrete tilsagn og håndslag på, at der skal ske noget?

Nu kan jeg se, at min taletid er udløbet. Som jeg indledte med at sige, er der ikke umiddelbart flertal, men Socialdemokratiet er meget parat til i socialudvalget at snakke videre om sagen.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Det drejer sig om indlæg, hvor det blev sagt, at man kunne sammenligne børnene f.eks. med kvinderne. Men der er bare den forskel, at børn ikke er myndige. De har forældre, og har de ikke det, har de værger. Det vil sige, at de har nogen, der kan varetage deres interesser. De har, hvis de går i skole, lejlighed til at tale med forskellige lærere. Der kunne jo opstå situationer, hvor man kunne tænke sig, at man netop ved dette kunne sætte splid imellem forældre og børn, hvilket ville give mange, mange flere problemer.

Med hensyn til de andre ting vil jeg sige, at da Kristeligt Folkeparti havde et samarbejde med Socialdemokratiet og forhandlede forlig, kom vi med vores synspunkter og prøvede på at få så meget igennem som muligt. Det samme gør vi i regeringen i dag i det samarbejde, vi har, hvor vi kommer med tingene. Men ét er i hvert fald givet: vi kan ikke, uanset om der er nok så mange forslag, få dem vedtaget med alene vores stemmer. Derfor er formålet at få skabt så stor interesse og så store muligheder, at vi kan få noget igennem. Jeg synes, vi er nået meget langt. Alene vedrørende synet på familien, at børnene hører til i familien, er der sket utrolig meget. Og så kan vi glæde os til den dag, det virkelig lykkes at få vedtaget noget.

Meget er ændret i årenes løb, og meget andet vil blive ændret, og vi bliver ved med at komme med vores forslag. Det er klart, at når vi samarbejder med regeringen, så kommer vi ikke med vores egne forslag. Det ved Socialdemokratiet udmærket. Men vi prøver

[Inger Stilling Pedersen]

på, de steder, vi har, at komme med vores forslag, og det lykkes altså også hen ad vejen at få noget af det vedtaget i samarbejde.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det er fru Jytte Andersen, der kalder mig herop, idet hun konstaterer, at der er ganske mange børn, der ikke har det særlig godt. Der er mange børn, der har problemer, og det er jeg enig i, men vi har – det vil jeg ikke slå fru Jytte Andersen oven i hovedet med, for vi taler begge to, alle, der har deltaget i debatten, ud fra et ønske om at gøre det så godt som muligt for børn og unge – nogle væsentlige forskelligheder i vores grundopfattelse.

Vi i Det Konservative Folkeparti mener helt klart, at det først og fremmest er forældrene, der har ansvaret for deres børn. Det er først og fremmest hjemmet, far og mor, der er ansvarlige for dem og er dem, der bedst kan sørge for, at deres børn får en god og en tryk barndom. Jeg synes, der er meget i det her forslag, der siger, at det er der nok nogle andre der skal klare, i daginstitutionerne, i ombudsinstitutionen osv.

Lad mig ganske kort om børn og forældre sige, at jeg tror, vi alle må erkende, at det ikke er for børnenes skyld, når mange forældre i dag sender dem af sted til pasning uden for hjemmet i 80 pct. af deres vågne timer. Børnene har deres barndom her og nu, en barndom, som vil præge dem resten af livet, og en barndom, som ikke kan gøres om.

Men samtidig med at dette er erkendt, mener jeg også, vi må øse af de erfaringer, vi har fået i de sidste 20 år under skiftende regeringer. Vi har fået en kolossal velstandsudvikling, men hvem er det gået ud over først og fremmest? Det er vel mange børn og unge, og det er bl.a., fordi begge forældre nu har fuldtidsjob.

Vi må tage konsekvenserne af, at mange børn og unge er præget af vold. Der er mobning, der er narkotika, der er tyveri, og der er mange andre ting. Skal vi løse de problemer, mener jeg ikke, vi gør det ved at oprette flere offentlige institutioner. Næh, vi må erkende, at det er forældrene, der skal tage en større del af det naturlige ansvar for deres børn. Det mener jeg kun kan lade sig gøre, hvis begge forældre, mand og kvinde, erken-

der, at deres børns trivsel måske koster lidt af deres egen trivsel. De skal måske se lidt væk fra nogle behov, de selv føler, til gavn for børnene. Og det tror jeg vil være til gavn for den samlede familie.

Det var nogle af de ting, jeg ikke fik med i første omgang, men som jeg også mener er meget vigtige.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Det var egentlig fru Inger Stilling Pedersens bemærkninger, som gik på, at børn har tit og ofte deres forældre, og desuden går de tit i skole og kan snakke med en lærer, og så går det vel nok alt sammen. Og hvis det offentlige blander sig for meget, risikerer man at skabe splid i den lille familie.

Så synes jeg da, at jeg vil høre, om ikke fru Inger Stilling Pedersen er enig i, at der faktisk er en række problemer, børn og unge kan være udsat for, kan gå og bøvl med, som de ikke kan løse sammen med deres forældre – dem har de muligvis et forfærdeligt forhold til, det sker jo ind imellem – og som de heller ikke kan få hjælp til hos deres lærer, og hvor det så kan være nødvendigt at gøre noget andet eller fjerde. Det mener jeg egentlig er ret indlysende. Men derudover er der mange andre ting, en sådan institution kunne udrette.

Foranlediget af fru Inger Stilling Pedersens bemærkninger vil jeg sige, at hvis Kristeligt Folkeparti ligger inde med nogle gode, kvalificerede børnepolitiske forslag og ved, det er upassende at fremkomme med dem i eget navn, fordi man er regeringsparti, så vil jeg godt love – hvis de ellers har et højt kvalitetsniveau, hvad vores forslag jo har, og altså ikke falder ud af billedet – at vi gerne vil sætte VS' stempel på og fremsætte dem. Så kan vi jo skrive ordførertalen sammen, og så er vi kommet uden om det problem med tilrettelæggelsen af arbejdet.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg synes, det var en bevægelse, hr. Helge Adam Møller foretog, ved at fortælle, at der var da en række problemer med børn, de blev mobbet, og vi fik en række anskuelighedseksempler. Det skal så holdes sammen

[Carsten Andersen]

med, at den eneste løsningsmodel, hr. Helge Adam Møller har, er, at forældrene skal have mere tid. Men samtidig erkender hr. Helge Adam Møller jo, at forældrene også kan være på arbejde.

Det, der ligger i de forslag, der har været om en børneombudsinstitution, er ikke, at den skal komme ud og forhindre mobningen, eller at børneombudsinstitutionen skal komme og passe på børnene. Der ligger det i det, at vi får rejst en debat, vi får nogle synspunkter på, hvordan vi får ændret samfundet, hvordan vi får nogle løsningsmodeller, som forhindrer disse ting.

Det er, ligesom det her forslag og også alle andre forslag, som er gået i den retning, bliver sat op som et alternativ til børnepasnin-gen. Det er ikke det, sagen drejer sig om. Sagen drejer sig om, at vi diskuterer rundt omkring i samfundet, i nærmiljøet, hvordan vi får indrettet det samfund, så det opfylder f.eks. FN's formålsparagraf vedrørende børn, så at lovene og den måde, vi regerer landet på, tager hensyn til børnene.

Aase Olesen (RV):

I forlængelse af det, hr. Carsten Andersen lige har sagt, vil jeg sige, at man nok med fordel kunne have diskuteret en hel del af de forslag, der nu ligger i Folketinget, samtidig med børneredegørelsen på torsdag. Men det er jo ikke noget, vi er herre over her.

Jeg må konstatere, at forslagsstillerne ikke har noget svar på en række af de spørgsmål, som er helt centrale for dette, som jeg stillede i mit første indlæg: hvordan skal denne institution placeres i forhold til Folketinget, i forhold til ministerier? I det hele taget: hvordan skal den vælges? Hvem skal gøre det? Hvordan skal den sammensættes? Det er der jo så andre der må tage sig af, når Socialdemokratiet ikke vil give et bud på den sag.

Fru Jytte Andersen sagde, at hvis det drejede sig om at tage klageinstansen ud af kompetencen for denne institution, så kunne man da se på det, og så kunne man da tage det ud, og så kunne man se, om man så kunne skaffe flertal for det. Socialdemokratiet har hele tiden vidst, at det er et centralt punkt for os, så det er meget ejendommeligt, at man alligevel har det med.

Det andet, jeg påpegede i mit første indlæg, vores helt principielle modstand mod at

udvande ombudsmandsbegrebet, tog fru Jytte Andersen overhovedet ikke stilling til. Da jeg fra anden debat ved, at fru Jytte Andersen ikke er meget for at læse i tidligere forhandlingstekster, skal jeg tillade mig at citere, hvad jeg selv sagde den 8. november 1985 i forbindelse med behandlingen af VS' forslag, sp. 1934:

»Ombudsmandsbegrebet er noget specielt dansk, så meget, at det med sit danske ord går ind i andre folks sprog, og vi opfatter det primært som en overordnet myndighed, hvortil man kan klage over andre myndigheder, og, som det er blevet sagt, en overordnet myndighed, der har kompetence til at påpege fejl ved den forvaltning, vi alle sammen skal leve under. Vi vil derfor være betænkelige ved, at man på en række områder opretter ombudsmandsinstitutioner, og vi tror i øvrigt heller ikke, at det i denne sammenhæng er en særlig god idé at oprette en central myndighed.«

Den kompetence, man her tillægger en ombudsmandsinstitution, at den kan kritisere andre forvaltninger, mener vi skal tillægges en central myndighed eller et centralt organ. Derfor kan man ikke bare sige: så kan vi ændre lidt ved bemærkningerne til vores forslag.

Jytte Andersen (S):

Jeg vil først sige til fru Inger Stilling Pedersen, at jeg vil såmænd også godt tilbyde, at hvis der kom nogle gode ideer og gode tanker fra Kristeligt Folkeparti, så vil Socialdemokratiet godt sponsore dem, ligesom VS tilbød det. Men lad os nu se, om der kommer nogen.

Til hr. Helge Adam Møller, som tog hul på torsdagens debat, vil jeg godt sige, at der altså ikke er nogen modsætning i at sige, at forældrene har ansvaret. Det mener Socialdemokratiet også. Forældrene har ansvaret for børnene, men samfundet har en forpligtelse til, at de vilkår, der tilbydes børnefamilierne, er maksimalt gode. Den samfundsforpligtelse handler om politiske beslutninger, måske også faglige beslutninger. Men de prioriteringer, som vedrører børn, slår desværre ikke stærkt nok igennem, når de endelige streger og de endelige konklusioner skal drages, når det drejer sig om politiske beslutninger.

[Jytte Andersen]

Her er det, vi mener, at har man en institution, som er bredt funderet fagligt, også politisk, og som nyder respekt i befolkningen, respekt i Folketinget, kunne det godt være, at den samfundsforpligtelse, som indebar nogle andre politiske prioriteringer, kunne slå igennem. Så altså: der er ikke tale om, at institutionen skal, om jeg så må sige, hugge børnene fra forældrene.

Fru Aase Olesen er meget vred. Vi har altså ikke den samme bekymring for en udvanding af børneombudsbegrebet som Det Radikale Venstre. Vi synes, at de erfaringer og de ting, man kan lytte sig til og læse sig til i Norge, hvor man har en børneombudsinstitution, viser, at der ikke er nogen grund til at have den bekymring, som Det Radikale Venstre har, så dér er vi altså fundamentalt uenige. Vi tror ikke på, at ombudsbegrebet bliver udvandet, fordi man har en institution, som alene skal tale børnenes sag.

Det er da fuldstændig rigtigt, fru Aase Olesen, at vi ikke meget præcist har sagt, i hvilket regi børneombudet skal ligge. Vi har alene sagt, at det skal være en mindre institution. Det skal være en selvstændig institution. Det skal være en uafhængig institution. Her kunne man naturligvis komme på den tanke, at det skulle nedsættes af Statsministeriet, på tilsvarende måde som Ligestillingsrådet er nedsat af Statsministeriet. Men vi lægger megen vægt på – det glemte jeg at få sagt i min første kommentar til fru Pia Kjærsgaard – at det skal være en lille operationel enhed, der alene skal tale på børnenes vegne i forhold til beslutningstagerne i bred almindelighed.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Denne gang skal jeg gøre det kort og holde mig inden for de to minutter.

Jeg kan godt tænke mig at stille et enkelt spørgsmål til fru Jytte Andersen, og hun behøver ikke at besvare det her i dag. Der er jo mulighed for det om to dage, hvor vi har en stor debat. Har børn det generelt i Danmark i dag, i 1987, bedre, end de havde det i 1950'erne, i fru Jytte Andersens barndom, i min barndom?

Vi har langt flere institutioner, vi har langt flere pædagoger, vi har langt mere forskning, og vi har langt mere viden på en række af de

områder, som er nævnt i dette beslutningsforslag. Men jeg tror ikke, børn i dagens Danmark generelt har det bedre, end de havde for 35–40 år siden, for de har langt mindre kontakt med deres forældre. Jeg siger: jeg tror; jeg ved det ikke, men jeg mener, den er langt mere afgørende. Derfor tror jeg ikke, at flere og flere institutioner kan skabe lykkeligere og lykkeligere børn, tværtimod næsten.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg synes, at debatten helt klart viser, at dette forslag er overflødigt. Gad vide, om nogle af de problemer, der vil opstå, ikke skulle kunne løses på nært hold. Der blev nævnt noget om, at hjemmene og skolen måske svigtede. Hvad med kommunerne? Hvad med alle de instanser, der sættes ind? Jeg tror, der i dag sker langt mere, end man egentlig er klar over, også på det kommunale plan. Jeg ved fra min tid som lærer, at vi virkelig har mange ting, vi kan sætte ind med, og at det egentlig bliver gjort.

Det glæder mig, at både Socialdemokratiet og VS vil være parat til at støtte Kristeligt Folkepartis synspunkter. (Tinning (VS): Nej!) Nå, det var ikke det, der var meningen.

Det første, man kunne se på, var, hvad der er barnets reelle og virkelige behov, og hvordan man giver børnene mere tid og flere muligheder for at være i eget hjem, sådan at de virkelig kommer til at føle en betydning for familien. Også den enlige forsørger skal have mulighed for at være hjemme, når børnene kommer fra skole. Jeg synes, der er mange, mange ting, man kan sætte ind på.

Gode institutioner er nyttige og nødvendige, men de skal kun være supplement til familien. Det vigtigste er, at barnet får lov til at være i familien og føle sin betydning og sit ansvar dér.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Det forekommer mig, at forhandlingen begynder at tage hul på torsdagens debat; jeg vil bede om, at man behersker sig indtil på torsdag.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

[Jytte Andersen]

Det var hr. Helge Adam Møller, der startede en diskussion. Vi skal nok vente med den til på torsdag, det er jeg enig i, men jeg vil da godt svare umiddelbart, at jeg tror, mange børn i dag har det materielt meget bedre, end vi havde, da vi var børn. Vi er vel nok nogenlunde samme årgang, går jeg ud fra.

Mange børn har det materielt meget bedre, men vi ved jo også, at der er nogle tegn i disse år, som viser, at der også er mange børn, der ikke har det særlig godt, og som ikke trives godt nok, til trods for at det ofte er de samme børn, der kommer fra materielt bedre stillede hjem. Og det er et signal til Folketinget om at tage udgangspunkt, ikke i 1950ernes hverdag, men i 1980ernes hverdag, når vi laver børnepolitik og familierpolitik.

Den normopløsning og de nye værdinormer, som vi jo har i dag, kan vi ikke skrue på. Vi kan ikke skrue tiden tilbage, men vi må altså tage andre udgangspunkter. Efter min opfattelse er det meget vigtigt at sætte barnet i centrum og skabe bedre vilkår for barnet og for familien som helhed.

Men vi kan ikke skrue tiden tilbage, vi må tage udgangspunkt i den opløsning af kernefamilierne, som vi jo kan se i statistikkerne.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg vil sige til Socialdemokratiets forslag om, at en børneombudsinstitution skulle være noget a la Ligestillingsrådet under Statsministeriet, at man faktisk burde tænke sig om to gange, inden man gør alvor af det. Jeg tror, at vi er en hel del, som nu i flere år har bemærket, hvordan en socialdemokratisk formand for Ligestillingsrådet virkelig har bragt ligestillingspolitikken i miskredit. Jeg tror ikke, det er socialdemokratiske løsninger, det her samfund har brug for, hverken på ligestillingsområdet eller på børneområdet.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg kan indledningsvis bekræfte, at hr. Helge Adam Møller og fru Jytte Andersen begge er af årgang 1942.

Derudover vil jeg godt i anledning af bemærkningerne fra hr. Helge Adam Møller advare imod, at vi forenkler diskussionen for

meget. Jeg tror, at hvis vi kun diskuterer, om offentlige institutioner er en god ting eller offentlige institutioner er en dårlig ting, hvis vi stiller diskussionen op på den måde, så havner vi på et niveau langt nede under det. Fremskridtspartiet normalt debatterer på, og der er ikke nogen, der bliver klogere af det. Det er jo trods alt et spørgsmål om, hvad de dér institutioner kan, hvad kan de ikke, hvad kan de bruges til, og hvad kan de ikke bruges til?

Og så vil jeg godt vende mig til fru Inger Stilling Pedersen, som siger, at vi må tage udgangspunkt i børnenes behov: ja, og det, der er vigtigt, er at øge og styrke børnenes oplevelse af ansvar og betydning. Så langt kan vi lave fælles forslag.

Dér, hvor det så bliver lidt mærkeligt, er, når fru Inger Stilling Pedersen siger, at det drejer sig om mere tid i hjemmet. Fru Inger Stilling Pedersen ved jo lige så vel som jeg, at der er hjem i dette land, hvor børnene ikke får en større følelse af ansvar og betydning – eller sagt i almindelighed: får et bedre liv – af at være der meget. Det kan være, fordi der ikke er nogen andre, fordi forældrene enten er ude at arbejde eller laver noget andet, det kan være, fordi der ikke er værd at være; der kan være alle mulige grunde. Men at sige, at nu kan vi sammenfatte det til, at hvis børnene blot får mere tid i hjemmet, så løser vi problemerne, er en fejl.

Jeg er i øvrigt enig i, at den generelle børnepolitiske debat, som det her vel nok må siges at være en start på, skal vi vente med til på torsdag.

Lad mig afslutningsvis sige, at jeg stadig er meget positiv over for det forslag, vi har til behandling.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Fru Inger Stilling Pedersen får debatten her til at lyde, som om børneombudsinstitutionen er en forhindring for børn i hjemmet, og jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Inger Stilling Pedersen, hvordan det her forslag egentlig forhindrer tid for børn i hjemmet. Det er på den måde, tingene bliver sat på hovedet.

Jeg er enig med hr. Tinning i, at spørgsmålet er, om vi vil acceptere nogle overordnede institutioner, som på forskelligt grund-

[Carsten Andersen]

lag tager nogle socialpolitiske diskussioner og belyser nogle socialpolitiske problemer.

Mere tid i hjemmet sammen med forældrene er jo ikke altid lykken. Vi oplever jo børn, der løber hjemmefra, fordi forældrene ikke tager sig af dem, selv om de sidder hjemme i lang tid, så det er ikke kun det, der er spørgsmålet.

Jeg er enig i, at det måske er meget godt, at vi har haft denne diskussion i dag. Den har rejst nogle problemer, så vi er mere klar til på torsdag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 141:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Indvandrerkommuner, økommuner).

Af indenrigsministeren (Enggaard).
(Fremsat 13/1 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Lovforslaget har to dele, en, der drejer sig om tilskud til kommuner med mange indvandrere, og en, der drejer sig om tilskud til økommuner og mindre øer.

Vi er positivt indstillet over for den del af forslaget, der drejer sig om øerne. Vi vil gerne være med til at forhøje støtten til Samsø, Ærø og Læsø, så man fjerner eller i hvert fald væsentligt formindsker merudgifterne for befolkningen til at transportere gods og

menesker og de ekstra udgifter, som de unge har, fordi de må tage til fastlandet for at få de uddannelser, som andre unge har, inden for en rimelig kort afstand fra deres bopæl.

Desværre fremgår det ikke af lovforslaget, hvordan indenrigsministeren er nået frem til, at beløbet skal forhøjes til netop 16 mill. kr. fra ca. 12,6 mill. kr. Vi ved derfor ikke, om det er det rigtige beløb, om det slår til.

Støtten til uddannelsen af de unge på vore mindre øer er ikke foreslået forhøjet, uanset at man fra 1. januar i år forøger antallet af øer, der er med i ordningen, fra 9 til 12. Det er vanskeligt at forstå, at beløbet kan fastholdes på det samme, ikke mindst fordi det afsatte beløb på ca. 1/4 mill. kr. årligt hidtil er brugt fuldt ud. Vi vil i udvalget have disse tal begrundet og kan ikke uden videre acceptere, at de nævnte beløb skulle være tilstrækkelige.

Vi er altid velvilligt indstillet over for forslag om forenkling af de regler, der gælder for udbetaling af støtte fra staten. Det er vi også i dette tilfælde, hvor man lemper reglerne for beregningen og udbetalingen af tilskuddene, men vor forudsætning er klart den, at der er absolut sikkerhed for, at støtten går til de to formål: at ligestille øboer med andre med hensyn til transportudgifter og at ligestille unge fra øerne med andre unge, når det drejer sig om udgifterne til uddannelse efter folkeskolen. Vi vil især interessere os for, om de unge også i fremtiden vil få den støtte til at få dækket merudgifterne ved deres uddannelse, som er lovens formål.

Den anden del af lovforslaget ser vi anderledes på. Vi får her et bevis på, at regeringen handler sent og utilstrækkeligt, når det drejer sig om at gøre, hvad der er nødvendigt for at give flygtningene og indvandrerne en rimelig tilværelse og for at hjælpe kommunerne i deres arbejde på dette område.

Ministeren skriver i bemærkningerne, at der især i de seneste år har været rejst kritik af byrdefordelingen vedrørende flygtninge og indvandrere. Det var jo også sådan, at den nugældende lovbestemmelse om udligning til gavn for kommuner med særlig mange indvandrere var tænkt revideret i 1985-86. Det stod i lovteksten dengang og i loven. Revisionsbestemmelsen er enten gledet ud eller glemt, men den var i al fald et udtryk for, at